

Centraal Planbureau

Verstedelijking en OV voor Almere

Een maatschappelijke
kosten-batenanalyse
(MKBA)

Peter Zwaneveld
Gerbert Romijn

Centraal Planbureau

Inhoud

Wat is een maatschappelijke kosten-batenanalyse?

Opzet van de analyse

Bevindingen

Onderzoeksuitdagingen

Wat is een maatschappelijke kosten-batenanalyse?

Toegepaste welvaartseconomische analyse

- wereld met project vs wereld zonder project
- in geld uitdrukken (NCW) waar dat kan, anders richting of pm.
- herverdeling: wie wint, wie verliest?

Breed welvaartsbegrip: alles wat mensen waardevol vinden

- Dus zeker:
  - > financiële effecten (investeringskosten, verkoopopbrengst)
  - > economische effecten (bedrijvigheid, werkgelegenheid, productiviteit)
- Maar ook:
  - > reistijd en reiscomfort
  - > landschap, natuur, milieu, leefomgeving, recreatie

Valkuilen

- definitie nulvariant (wereld zonder project)
- dubbeltellen: directe en indirecte effecten
- toekomstscenario en gevoeligheidsanalyse

Verstedelijkingsvarianten en openbaar vervoer voor Almere

Almere Waterstad
(WS)

5 OV-varianten

Stad van Water en Groen
(Stad W&G)

3 OV-varianten

Polderstad
(PS)

1 combi-variant:
2 OV-verbeteringen én A27:2x3

Opzet van de analyse

Stap 0: KBA
Schaalsprong

Geen Schaalsprong Almere

Stap 1: KBA/KEA
Verstedelijking-
alternatieven

Referentie:
Almere: Stad van
water en groen

Almere Waterstad

Almere Polderstad

Stap 2: KBA OV-
projectalternatieven
(gegeven
verstedelijkings-
alternatief)

IJmeer
magneet
zweef-
baan

IJmeer-
metro

IJmeer-
Regio-Rail

Hollandse
Brug
PHS 6/6

Hollandse
Brug -
RegioRail
(HB-RR)

HB-RR +
Stichtse
Lijn (SL)

HB-RR +
SL+
A27 2x3

KEA Verstedelijkingsvarianten voor Almere

Tabel: KEA-resultaten verstedelijkingsalternatieven (NCW, pp 2008): stap 1

	Stad van water			Verschil tov Stad W&G	
	Waterstad (1)	en groen (2)	Polderstad (3)	Waterstad (1-2)	Polderstad (3-2)
basisvariant: 50 dzd arbeidsplaatsen	mln euro (excl btw)				
Financieel saldo grondexploitatie (excl btw)	- 270	- 10	- 220	- 260	- 210
-vastgoedopbrengsten	2.460	2.560	2.460	- 110	- 90
- vastgoedkosten	- 2.730	- 2.580	- 2.690	- 150	- 120
	mln euro (incl btw)				
Kosten infrastructuur binnen Almere (VSBA)	- 1.180	- 930	- 990	- 240	- 60
Beheer, onderhoud en ov-exploitatie				- 40	- 10
Reisbaten				- 70	40
Overig				- 200	40
Toerekening kosten TMIJ				- 150	0
Maatschappelijk KEA-saldo				- 960	- 200

KBA Openbaar vervoer voor Almere

(mln euro)	Waterstad			Stad WG			Polderstad
	IJmeer RR kort	IJmeer RR lang	Hollandse brug RR	IJmeer RR lang	Hollandse brug "PHS 6/6"	Hollandse brug RR	HB RR + St.lijn + A27
Investeringskosten	-1 930	-2 530	-1 210	-2 530	-730	-1 210	-2 440
Totaal effecten	-240	-500	-400	-570	-320	-360	-550
Beheer, onderhoud en exploitatie	-970	-1 240	-750	-1 180	-570	-710	-1 200
Reisbaten OV	560	570	270	470	190	270	500
Indirecte/externe effecten	170	170	80	140	60	80	150
KBA saldo	-2 170	-3 030	-1 610	-3 100	-1 050	-1 570	-2 990

Bevindingen

- Waterstad minst aantrekkelijk:
  - 1 mld euro slechter saldo dan Stad W&G (en Polderstad)
  - Grote risico's:
- OV-varianten: duur en niet rendabel
  - Complex en dus kostbaar om aan te leggen en te exploiteren
  - Hanzelijn, OV SAAL KT, A6/A9 lossen bereikbaarheidsprobleem al op
  - Lossen capaciteitsknelpunt in de spits niet op.
- Aanbevelingen
  - Optimaliseer woningbouwplannen
  - Zoek OV oplossing capaciteitsknelpunt: goedkoper en gericht
  - Onderzoek verbreding A27 en aanleg Stichtselijn (4x per uur) bij Polderstad

Onderzoeksuitdaging: woningprijseffecten van OV investeringen

Waterstad
IJmeerlijn

Stad van water en groen
IJmeerlijn

Regiorail
Hollandse
brug

(mln euro, NCW 2010, pp. 2008)

Reistijdbaten

• totaal	410	330	190
• op reizen van/naar/in Almere	340	260	160
• op reizen van/naar/in Almere Pampus	190	90	20

Waardestijging woningen

• geheel Almere	310	270	150
• Almere Pampus	150	80	30

Andere onderzoeksuitdagingen

- Arbeidsmarkt: hoeveel arbeidsplaatsen komen er in Almere bij?
- Woningprijzen: niveau en trend
- Externe effecten
  - open ruimte en natuur
  - woonmilieu en bevolkingssamenstelling
- Synergie tussen OV investeringen en ruimtelijke ontwikkeling
- Waardering van overvolle treinen?